

Pedagogisia lähtökohtia

Mitä toiminnallisemman ja osallistavamman työmenetelmän kasvattaja valitsee, sitä paremmin hän voi edistää laadukasta oppimista ja varsinaisesti kasvattaa, koska kasvatusta ja vuorovaikutusta koskevien tilanteiden määrä lisääntyy toiminnallisuuden lisääntyessä.

Draamapohjaisilla työtapoilla kasvattajakin voi luokkahuone- tai opiskeluryhmätasolla toteuttaa yhtä keskeistä ihmisoikeussopimusta eli YK:n lapsen oikeuksien sopimus ta (LOS). Tämä kansainvälinen sopimus tuli [lainvoimaiseksi Suomessa 1991 ja OPH:n erityismääräyksellä se kirjattiin opetussuunnitelman osaksi elokuussa 2010.](#)

Draama työtapana on lapsilähtöisyydessään (osallistujalähtöisyydessään) vertaansa vailla. Draaman roolit ammattitaitoisen kasvattajan ohjauksessa tarjoavat suojan intiimien tai henkilökohtaisempienkin asioiden käsittelyyn ja samalla osallistujien kanssa yhdessä tullaan luoduksi ihmisoikeuspohjainen toimintamalli, joka toteuttaa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen **artikloja 12 ja 13** (lapsen kuuleminen ja mielipiteen ilmaisu sekä ylipäätään osallisuuden vahvistaminen), **artikla 2** (ketään lasta ei saa syrjiä ominaisuuksien, mielipiteiden tai alkuperän vuoksi), **artikla 17** (tiedon tarjoaminen lapselle ja nuorelle sopivassa muodossa), **artikla 29** (mahdollisimman laadukas koulutus), **artikla 31** (oikeus leikkiin) sekä **artikla 42** (valtion velvollisuus tiedottaa sekä lapsille että aikuisille sopimuksesta).

YK:n lapsen oikeuksien sopimus on erityislaatuinen, koska se ottaa huomioon ihmisoikeudet ja lapsuuden erityispiirteet ja siten myös tarkentaa muita ihmisoikeussopimuksia aivan kuten muidenkin erityisryhmisen sopimukset (mm. sopimus naisten tai vähemmistöjen oikeuksista, sopimus vammaisten oikeuksista). Lapsen ihmisoikeuksissa tulee kyetä painottamaan erityistä hoivaa ja huolenpitoa, jota aikuiset eivät tarvitse. LOS sisältää ainoana ihmisoikeussopimuksena tiedotusvelvollisuuden, joka määrittää myös tiedotuksen laatua *”...ikätasolleen sopivalla tavalla”*.

Draama työtapana on lapsilähtöisyydessään (osallistujalähtöisyydessään) vertaansa vailla. Draaman roolit tarjoavat myös henkisen suojan intiimienkin asioiden käsittelyyn. Kaikella tällä pyritään lapsen edun ja osallisuuden varmistamiseen, jotka vaikuttavat suuresti myös lapsen oikeuteen elää ”täysillä” nyt ja kehittyä täyteen potentiaaliinsa mahdollisimman yhdenvertaisesti erilaisissa olosuhteissa. Oppimisesta ja ihmisen tai lapsen kehitysvaiheista on lisää esim. suomeksi [ilmestyneessä Lasten ihmisoikeuskasvatuksen käsikirjassa Compasitossa s.40-43](#). LOS on olemassa lapsia ja nuoria varten, ja aikuisten velvollisuus pyrkiä toteuttamaan sitä!

Draamasopimus

Kun draamaa aletaan käyttää, tulisi aina muistaa aluksi kerrata yhteiset toimintasäännöt (draamasopimus), jotta varmistetaan kaikkien henkinen turvallisuus. Säännöt kirjoitetaan näkyviin pajan aluksi:

- harjoituksesta voi poistua sovittuun paikkaan, jos kokee olonsa tukalaksi
- koska kyseessä on yhteistyö, kaikkia kuullaan ja odotetaan vuoroa sekä toimitaan asiallisesti
- myös roolihahmoihin tulee suhtautua asiallisesti. Tätä voi edesauttaa esittelemällä hahmo esimerkiksi: ”Hei [*hahmon nimi*]! Kiva, että pääsit tänne. Tervetuloa! Tiedämme, että olet joutunut kokemaan sellaisia asioita, joita kenenkään ei tulisi joutua kokemaan.”
- alkulämmittely ja ilmapiirin luominen on tärkeää! (*Compasito s. 48-49*)
- negatiiviset, ikävät asiat käsitellään heti tai viimeistään lopuksi rakentavasti (*Compasito s.50-51*)
- lopussa on hyvä olla loppuleikki, jossa voi jättää hyvästit tunteilleen edes jollain tasolla (Yksinkertaisimmillaan esim. valitse väri, joka kuvaa tunteitasi nyt ja valitse kaksi sanaa värin lisäksi, joihin tunnelmasi tiivistyvät).

Koulutuksia: www.unicef.fi/lapsen-oikeudet-toiminnallisesti